

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Zondag 38
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Psalm 117**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 Schriftlezing : Hebreëen 4**
- 6 Zingen : Psalm 95 : 4 en 5 (volk Israël dat door ongeloof geen rust vond)**
- 7 Tekst : Zondag 38**
- 8 Prediking**
- 9 Zingen : Psalm 92 : 1, 2 en 7**
- 10 Apostolische Geloofsbelijdenis**
- 11 Zingen : Gezang 457 : 1 - 4**
- 12 10 Dankzegging en gebed**
- 13 Inzameling van de offergaven**
- 14 Slotzang : Gezang 111**
- 15 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Bent u er een beetje bij broeders en zusters? En jullie jongelui? Voor de meeste van u zal dat hopelijk op gaan. Maar voor anderen mogelijk niet. Ze zijn hier lichamelijk wel, maar hun gedachten zijn bij totaal andere dingen. Ze zijn bij dingen die in de afgelopen week zijn gebeurd. Of bij dingen die deze week op de agenda staan. Of ze zijn bij familieleden die het moeilijk hebben. Of misschien bent u er niet bij omdat u het gevoel hebt dat u hier alleen maar gedoogd wordt, maar u niet het gevoel hebt dat hier een echte plek voor u is. Of misschien zit je hier als jongere alleen maar omdat je van je ouders moet, maar heb je zelf geen zin om hier te zijn. Iets wat veel gemeenteleden nog wel kennen uit hun jeugd. Ik was de een na oudste thuis en vond het niet erg als ik van tijd tot tijd thuis moest blijven om op mijn zusjes te passen. Dus dat snap ik ook wel.

Als je hoofd vol zorgen zitten en je in je gedachten daar de hele dienst mee bezig bent, dan gaat het niet veel worden met deze kerkdienst. **[Als u er niet]** Dan gaat het niet veel worden met deze zondag. Dat schiet dan allemaal aan zijn doel voorbij. Of als we al onze antennes hebben ingetrokken, omdat we bang zijn om gekwetst te worden, dan gaat deze dienst u waarschijnlijk ook niet veel zegen brengen. Misschien zal nu een jongere zeggen dat hij dus net zo goed naar huis kan gaan. Maar dat zou net zoiets zijn als dat iemand de veiligheidsgordels maar uit zijn auto gaat schroeven, omdat hij ze toch nooit om heeft. Nee, je moet wat aan je gedrag en houding veranderen. En dan zul je merken dat er wel degelijk iets te vinden is hier. Dat dit hier een plek kan zijn waar je rust vindt. Rust vindt bij God. Het thema of motto van deze preek is:

[Motto] Rust met God van zijn werk.

Misschien denkt u dat het thema niet klopt. Je moet toch rusten van je eigen werk. En dat is ook waar. Maar dat is niet het belangrijkste. We moeten inderdaad wel stoppen met werken. Sabbat betekent letterlijk ‘ophouden’. Dus u moet stoppen met werken, maar dat is de voorwaarde, maar niet doel van de sabbat of zondag. De Here heeft ons als mensen zo geschapen dat wij van tijd tot tijd rust nodig hebben. Maar God geeft ons niet de zondag zodat wij lekker een dag hebben om te luieren. Een dag om te chillen, zoals de jongeren dat zeggen. Want de HERE weet wat wij werkelijk nodig heeft. Niet dat wij kunnen chillen, maar dat wij rust vinden. **[Echt rusten]** Dat weten we ook eigenlijk wel. Want we kunnen vakantie hebben, zonder dat we rust hebben. We hoeven niet

naar ons werk, maar ons hoofd zit vol zorgen en onrust. Het liefst zouden we op zo'n moment zelfs naar huis gaan en bezig zijn met de dingen die ons zo in beslag nemen. Niet hoeven werken is niet automatisch hetzelfde als rust hebben.

De eerste woorden van het vierde gebod zijn: gedenk de sabbatsdag. Het is jammer dat de NBV hier niet echt een vertaling heeft gegeven, maar een interpretatie. Want die zegt: 'houd de sabbat in ere'. Voor ons gevoel is dat misschien niet zo'n belangrijk verschil, maar feitelijk is het dat wel. Want gedenken is namelijk met je gedachten terug gaan naar het verleden. Op 5 mei gedenken wij hoe wij bevrijd werden van de overheersing door nazi Duitsland. **[Bevrijding]** We gaan dan terug naar de tanks en jeeps van de Canadezen en Amerikanen die door de straten van ons land reden en de Duitse overheersers hadden verjaagd. De sabbatdag gedenken is dus in gedachten terug gaan naar die dag dat God rustte van zijn scheppingswerk. En jongens en meisjes, weten jullie waarom God op die zevende dag ging rusten? Zou de HERE zo moe zijn geworden van dat werk? Had Hij even een pauze nodig. Zoals jij die nodig hebt als je heel druk bent geweest met rekenen of met lezen? Nee, hè! Want de HERE wordt niet moe, zoals wij. Hij had dat scheppingswerk ook met groot plezier gedaan. Hij had daar echt van genoten. Hij was echt niet moe. Waarom zou God dan wel gestopt zijn met werken? Nou heel simpel. Omdat zijn scheppingswerk klaar was. Maar dan weten we nog niet genoeg. Want de HERE heeft wel die zevende dag geheiligd. Hij heeft die apart gezet. Als een kunstenaar die klaar is met zijn schilderij of zijn beeld is de HERE er heerlijk bij gaan zitten, om het maar even zo te zeggen, om te genieten van wat Hij had gemaakt. Zo'n kunstenaar die ziet dan misschien nog iets dat niet helemaal goed is. **[God geniet]** Maar God die zag dat alles helemaal goed was. Het was zo mooi geworden en God nam de tijd om daarvan te genieten. De schepping was klaar. Alles werkte en zag eruit zoals God dat bedoeld had. Het was helemaal goed.

Als de HERE dus tegen zijn volk zegt dat het de rustdag moet gedenken, dan moeten ze dus bedenken hoe mooi en goed God alles had gemaakt. **[Onder de indruk]** En dat was heel belangrijk voor het volk Israël en dat is ook heel belangrijk voor ons vandaag. Ook nu deze wereld in zonde is gevallen. Ja, je mag zelfs zeggen dat het sinds de zondeval nog belangrijker is om die sabbatdag van God te gedenken. En waarom? Om te beseffen dat het ooit allemaal helemaal goed is geweest in de schepping van God. Wij mensen zijn ergens gewend aan de ellende van deze wereld. Dat mensen soms liegen en anderen

bedriegen. Dat we altijd weer over mensen lopen te oordelen en we mensen in hokjes stoppen. Dat ouders hun kinderen niet al de liefde en aandacht geven die ze verdienen. Dat kinderen soms ongehoorzaam zijn. Dat er altijd wel ergens oorlog is. Dat er rampen zijn en mensen in ellende leven. **[Verdriet zonde]** Juist het gedenken van de sabbatdag, de dag dat God van zijn werk rustte, bepaalt ons erbij dat God de aarde zo niet heeft bedoeld. Het bepaalt ons ook bij de ernst van de zondeval. Het bepaalt ons erbij dat wij de rust van God verstoort hebben. Dat was voor Israël belangrijk. Dat is ook voor ons belangrijk.

En daar kun je nog meer dingen aan toevoegen. Bedenken dat God onze Schepper is, is ook bedenken dat wij dus op deze aarde zijn omdat Hij dat wil. Dat betekent ook dat Hij ons onze gaven en beperkingen heeft gegeven. **[Hij wil]** Het betekent dat wij bedenken dat wij hier met een doel zijn. Een doel door onze Schepper bepaald. Heel deze wereld en heel ons leven is bij God begonnen. En God zal deze wereld en mijn leven tot zijn doel brengen. Dat bedenken en ons dat eigen maken geeft een mens rust. En daarom is het dus zo belangrijk wij dat op de sabbat, de rustdag trouw naar de kerk komen en maar niet de dag op het strand of in het bos doorbrengen. Want in de kerk staan we juist stil bij de grote werken van God om daarin rust te vinden.

Daarom was het ook belangrijk dat Israël op de sabbat niet alleen volgens Exodus 20 stil stond bij de schepping, maar ook nadacht over hoe God ze uit Egypte had bevrijd. Uit de slavernij. Uit de macht van de Farao. God heeft ze bevrijd met een sterke hand en uitgestrekte arm. God wil dus dat ze bedenken dat ze niet zichzelf hebben bevrijd, maar dat God dat heeft gedaan. Hij wil dat ze beseffen, dat God ze liefheeft en een plan met ze heeft. **[Rusten in God]** Hij wil dat ze bedenken dat niets te groot of te moeilijk voor God is. Als je dat maar telkens bedenkt en daarom op de HERE vertrouwt, dan vindt je echt rust. De loop van de geschiedenis is in de hand van God.

Voor ons is dat ook heel belangrijk om te bedenken. Zeker in deze tijd nu het vertrouwen van de mensen in hun toekomst gezakt is. Mensen durven niet goed geld uit te geven en sparen maar liever, omdat ze onzeker zijn over de toekomst. Je kunt nu wel veel geld gaan uitgeven aan mooie dingen, maar misschien heb je dat geld straks heel hard nodig om eten en kleren te kopen en de rekeningen te kunnen betalen. Maar waarom zouden wij, broeders en zusters, onzekerder zijn over de toekomst dan drie jaar geleden of zo? Wat is er nu precies voor ons veranderd. De HERE houdt zijn kinderen al eeu-

wen lang voor dat ze niet moeten juichen over de dag van morgen, omdat wij toch niet weten wat die brengen zal **[Spreuken 27:1]**. En in Jacobus 4:14 reageert de HERE op mensen die grote plannen maken voor over een jaar en zegt Hij tegen ons: ‘U weet niet eens hoe uw leven er morgen uit ziet. U bent immers maar damp, die heel even verschijnt en dan al verdwijnt. U zou moeten zeggen: ‘Als de Heer het wil, zijn we dan in leven en zullen we dit of dat doen.’ Voor ons gebeuren er misschien wel verrassende dingen. We hebben misschien te maken met flinke tegenvallers, omdat we de dingen anders hadden uitgestippeld. Maar voor God is er niets veranderd. De dingen in deze wereld voltrekken zich nog altijd gewoon volgens zijn plan. **[Volgens Gods plan]** En daar worden we hier in de kerk bij bepaald als we stil staan bij de grote daden van God. Uiteindelijk wordt het beleid niet gemaakt in Den Haag of Brussel of Washington. God maakt zijn beleid voor deze wereld.

Dat beleid van de HERE heeft er uiteindelijk toe geleid dat zijn volk op den duur niet langer de rustdag op de zaterdag houdt, maar op de zondag. Niet langer op de laatste dag van de week, maar op de eerste dag. Dat was geen kleinigheid. De kerk kon zich hiervoor niet beroepen op een bevel van Christus of de apostelen. Maar het past wel heel goed bij wat we God Zelf zien doen in de geschiedenis. Als Hij de viering van de sabbat niet alleen verbindt met de schepping, maar ook met de uittocht uit Egypte. En een nog belangrijker moment in de geschiedenis van de wereld is de opstanding van de Heer Jezus uit de dood. Op de eerste dag van de week, zoals Johannes in zijn evangelie schrijft, staat Jezus op en verschijnt Hij aan zijn leerlingen. Precies een week later verschijnt Hij opnieuw. **[Dag van opstanding]** Als Jezus jaren later aan Johannes verschijnt die op Patmos in ballingschap is, dan verschijnt Hij op ‘de dag van de Heer’. Blijkbaar was dat toen al een gebruikelijke manier om deze dag aan te duiden. En als Jezus zich dan aan Johannes bekend maakt legt Hij zelf een verbinding met zijn opstanding. Hij stelt zich voor als degene die dood geweest is, maar nu leeft. De zondag is de christelijke sabbat. De rustdag waarop we samen de grote daden van God gedenken en daarin rusten.

En dan is het volledig op zijn plaats dat de zondag de plek van de zaterdag als rustdag heeft over genomen. Zoals de doop in plaats van de besnijdenis is gekomen. Want de opstanding uit de dood en het slavenhuis van de zonde is vele malen groter dan de overwinning op de Farao en het vertrek uit Egypte. Het is het beslissende moment voor

de geschiedenis van de wereld. Vandaar dat de apostel Paulus over de sabbat kan schrijven dat niemand uit de gemeente ‘zich iets moeten laten voorschrijven op het gebied van eten en drinken, of het viere van feestdagen, nieuwe maan en sabbat. Want al deze dingen zijn slechts een schaduw van wat komt – de werkelijkheid is Christus.’ Het beeld is niet zo moeilijk te begrijpen. **[Plaatje schaduw]** Ik heb hier een plaatje van de schaduw van mijn hand. Je kunt daar het nodige aan zien. Als je goed kijkt kun je zien dat ik een ring draag. Je kunt de vorm van mijn hand en de vormen van mijn vingers zien. Maar het is niet mijn hand zelf. Met die schaduw kan ik niet typen of de hand van Lies vasthouden. Het is niet mijn echte hand. Het is alleen maar een schaduw. Zo was aan de sabbat iets te zien van Christus. De bevrijding uit de slavernij. Het mogen rusten in het werk van God. Maar het was nog niet de eigenlijke bevrijding en de grote rust. Die kwam pas met Christus. Toen Hij voor onze zonden stierf en opstond uit de dood. Toen Hij ons uit de macht van de duivel bevrijdde.

De Heidelbergse Catechismus legt dan ook heel terecht het accent van dit gebod op het trouw tot Gods gemeente komen om Gods Woord te horen, de sacramenten te gebruiken, tot God te bidden en het bewijzen van barmhartigheid. Bij God komen we tot rust. Wij vinden rust in het werk dat God voor ons gedaan heeft en nog altijd doet. Je kunt hard werken uit ijver voor de HERE. Zoals Marta dat deed. **[Luisteren naar God]** Ze was druk in de weer met eten en drinken klaar maken voor Jezus. Terwijl haar zus bij de voeten van Jezus zat en naar Hem luisterde. Het was niet slecht wat Marta deed, maar Maria had het beste deel gekozen. Zij luisterde naar Christus. Zij liet Christus voor haar zorgen.

Dat is waar het om gaat op de zondag, broeders en zusters, jongelui, dat we God voor ons laten zorgen. Dat komt ook mooi tot uiting in de uitleg van de Catechismus in het tweede deel. Daar belijden we dat ‘al de dagen van ons leven onze slechte werken nalaten, de HERE door zijn Geest in ons laten werken, en zo de eeuwige sabbat in dit leven beginnen.’ We laten de zonden na en laten de Heilige Geest in ons werken. Wil de Heilige Geest in u kunnen werken, dan heeft Hij uw aandacht nodig. **[Laten werken]** U moet het actief laten gebeuren door alles weg te doen wat uw aandacht afleidt. U moet proberen uw gedachten en onder de duim te houden, zodat ze niet een loopje met u nemen. U moet uw zorgen loslaten, zodat zij u niet in beslag nemen. Laat God voor u zor-

gen en geloof in zijn liefde. Laat de Heilige Geest in u werken, zodat de zonden en de duivel steeds minder grip op u krijgen.

Dit gebod onderhouden, broeders en zusters, dat zit niet in de eerste plaats in de dingen die u niet doet, maar in de dingen die u wel doet. Namelijk tijd maken voor de HERE om samen met zijn gemeente uw hart op te halen aan zijn liefde. Om samen met uw broeders en zusters uw zonden voor Gods troon te brengen en te genieten van de vergeving ervan. Om samen voor de HERE te zingen en Hem te danken voor zijn liefde.

[Rust in Gods werk] De HERE geeft u deze dag om rust te vinden in het werk dat Hij voor u heeft gedaan en in wat Hij beloofd heeft nog te zullen doen. En alles wat het vinden van die rust bij God in de weg staat op de zondag, dan moet u dan nalaten. En als we zo onze rust bij God zoeken en vinden, dan leven we zoals God dat heeft bedoeld. Dan leven we uit God, voor God en door God. Dan is de eeuwige sabbat in uw leven begonnen.

Amen